

Hřiště/pískoviště

Hřiště s pískovištěm má být ve zdravém prostředí odděleno od okolních komunikací, má být oploceno. Zařízení hřiště musí mít bezpečnou konstrukci odpovídající normám. Povrch pod zařízením hřiště má tlumit náraz při pádu. Bezpečnostní povrch je nezbytný u zařízení od 45 cm výšky. V případě použití vhodného povrchu může být výška zařízení až 3 m.

Vhodnými povrchy jsou písek, štěrk, dřevěné třísky, kůra či povrchy ze syntetických materiálů. Nevhodný je beton, asfalt, udusaná půda i trávník. Zrnité materiály vyžadují soustavnou údržbu a doplňování na doporučenou tloušťku. Méně náročnou údržbu vyžadují povrchy ze syntetických materiálů.

Dítě nemá dosáhnout na takovou část zařízení (houpačky), která by mohla zachytit část jeho těla. Bezpečnostní plocha s povrchem tlumícím náraz by měla být min. 1,5 m kolem zařízení. Plocha narůstá s výškou možného pádu.

Zařízení musí být bezpečně ukotveno a betonové základy zapuštěny dostatečně hluboko v zemi nebo překryty pružným materiálem. Zařízení nesmí mít otvory či spoje ve tvaru ostrých úhlů, ve kterých by mohla uvíznout jakákoliv část těla (hlava, končetiny, prsty) nebo části oděvu.

Houpačky by měly mít sedátka z pružného materiálu (např. plast, guma, textil). Na stejném místě nemají být ukotveny houpačky pro děti různého věku. Poškozené vybavení musí být opraveno anebo odstraněno. Zařízení nevyhovující normám musí být upraveno nebo odstraněno.

Na hřišti by měl být prostor pro volnou hru a pobíhání, aby nedošlo ke střetu se zařízením. Hřiště má být uklizeno, pohozené odpadky, ale i kameny či větve zvyšují riziko úrazu. Za stav a provoz hřiště zodpovídá jeho majitel.

Zákon č. 22/1997 Sb., o technických požadavcích na výrobky upravuje způsob stanovování technických požadavků na výrobky, které by mohly ve zvýšené míře ohrozit zdraví nebo bezpečnost osob, majetek, nebo životní prostředí.

Nařízení vlády č. 173/1997 Sb., kterým se stanoví vybrané výrobky k posuzování shody, uvádí v příloze č. 2, že mezi stanovené výrobky řadíme „zařízení dětských hřišť“, ve smyslu této terminologie se rozumí jednotlivé herní (popř. sportovní) prvky:

- kolotoče,
- skluzavky,
- houpačky,
- šplhací lana,
- prolézačky,
- drobné stavby určené ke hraní a zvyšování obratnosti dětí,
- lanovky,
- prostorové sítě,
- kolébačky aj.

Zákon č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví, stanovuje v §7 hygienické požadavky na prostory a provoz škol, předškolních, školních zařízení, zařízení sociálně výchovné činnosti a zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc. V §13 nařizuje provozovatelům zajistit, aby

písek užívaný ke hrám dětí v pískovištích nebyl mikrobiálně, chemicky a parazitárně znečištěn nad hygienické limity upravené vyhláškou č. 238/2011 Sb., kterou se stanoví požadavky na koupaliště, sauny a hygienické limity písku v pískovištích venkovních hracích ploch. Podmínky provozu takové hrací plochy s pískovištěm, režim údržby a způsob zajištění stanovených hygienických limitů upraví provozovatel v provozním řádu.

Metodické doporučení Státního zdravotního ústavu č.j. CHŽP 35–112/07–10 k zajištění ochrany zdraví a zvýšení bezpečnosti dětí a mládeže na dětských a sportovních hřištích i v tělocvičnách zahrnuje mj. vykonávání nezávislých **kontrol** a předkládá vzory **návštěvních** a **provozních řádů** k těmto zařízením. Je určena pro všechny **provozovatele** veřejných dětských hřišť a sportovišť.

Metodická informace MŠMT č.j. 24 199/2007–50 k zabezpečování **provozu** a **údržby** ve sportovních zařízeních, na dětských hřištích a v tělocvičnách uvádí mj. požadavky na montáže, provoz a nezávislou **kontrolní činnost** revizním technikem v oblasti tělocvičného náradí a dětských hřišť, prováděných fyzickou osobou s příslušnou certifikací nezávislou na výrobci či provozovateli, která posuzuje celkovou úroveň bezpečnosti příslušného zařízení vycházejícího z provedené montáže, oprav a případně dodatečně vestavěných a vyměněných prvků a částí.

Pískoviště je ohraničená plocha s možností výměny písku, určená pro hry dětí. Provozovatel venkovní hrací plochy musí dle § 13 zákona č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů, zajistit, aby písek určený pro hry dětí v pískovištích nebyl mikrobiálně, chemicky a parazitárně znečištěn nad hygienické limity upravené vyhláškou č. 238/2011 Sb. (§ 40 a příloha č. 14), o stanovení hygienických požadavků na koupaliště, sauny a hygienické limity písku v pískovištích venkovních hracích ploch, ve znění pozdějších předpisů. Podmínky provozu takové hrací plochy s pískovištěm, režim údržby a způsob zajištění stanovených hygienických limitů upraví provozovatel v provozním řádu. Mimo jiné by měl provozní řád dětského hřiště obsahovat údaje o provozovateli, odpovědnost za úklid a údržbu herních prvků, informace o provozní době, režimu údržby a výměně písku (je-li součástí hřiště), režim údržby zeleně, provozní kontrole, a roční revizi, apod.

Především z důvodu zabezpečení zdraví dětí, neboť neudržovaná pískoviště mohou ohrozit zdraví dětí, které nemají plně vyvinutý imunitní systém. Děti dále nemají plně zvládnuté hygienické návyky a jsou v tzv. orálním (ústním) kontaktu se svým okolím. Při hře v pískovištích se děti mohou nakazit zejména bakteriálními a parazitárními onemocněními (toxoplasmózou, salmonelou, toxokarózou, leptospirózou, teniózami atd.), většinou šířenými zvířecími exkrementy. K virovým onemocněním může dojít nejčastěji poraněním použitou, čerstvě kontaminovanou jehlou. Jedná se hlavně o virové hepatitidy B a C, méně často A a infekci HIV.

Pískoviště mohou být zdrojem různých nemocí, zejména pokud nelze zabránit kontaminaci exkrementy zvířat. Zde jsou některé nemoci, které mohou být spojeny s kontaminovanými pískovišti:

1. **Toxoplazmóza:** Tato nemoc je způsobena parazitem *Toxoplasma gondii*, který může být v exkrementech koček. Infekce se obvykle projevuje mírnými příznaky podobnými chřipce, ale může být nebezpečná pro těhotné ženy a osoby s oslabeným imunitním systémem.
2. **Salmonelóza:** Salmonela je bakterie, která může být v exkrementech některých zvířat a může způsobit gastrointestinální nemoci.
3. **Parazitární infekce:** Některé parazity, jako jsou tasemnice nebo škrkavky, mohou být také přítomny v exkrementech zvířat a mohou infikovat lidi, kteří se dostanou do kontaktu s kontaminovanou půdou.
4. **Bakteriální infekce:** Různé druhy bakterií, včetně *E. coli* a *Campylobacter*, mohou být také přítomny v exkrementech zvířat a mohou způsobit gastrointestinální nemoci.

Dle zákona č. 89/2012 Sb., Občanského zákoníku, v platném znění, od 1.1.2014 – provozovatel zodpovídá za bezpečnost zařízení. K tomu, aby byla hřiště bezpečná, musí splňovat mnoho požadavků, jak na vlastní herní prvky, tak na jejich montáž.

Pro veškerá zařízení dětských hřišť požadavky vyplývají z Nařízení vlády č. 173/1997 Sb., kterým se stanoví vybrané výrobky k posuzování shody, ve znění pozdějších předpisů, kde se stanoví, u kterých výrobků musí být posouzena shoda s požadavky technických předpisů a jakým způsobem. Dále mimo jiné se řídíme ČSN EN 1176 (Zařízení a povrch dětského hřiště).

Od 1. 12. 2002 musí být zařízení dětských hřišť posouzena autorizovanou osobou. Výrobce či dovozce je povinen v prohlášení o shodě uvést identifikaci osoby, která posouzení provedla. Certifikaci výrobku zajišťuje výrobce nebo dovozce. Poškozená zařízení dětských hřišť musí být (od r. 2002) při výměně nahrazeny certifikovaným náhradním dílem nebo dílem stejných technických parametrů. Z hlediska bezpečnosti musí být v souladu s požadavky zákona č. 102/2001 Sb., o obecné bezpečnosti výrobků a o změně některých zákonů, v platném znění.

Vzhledem ke shora uvedenému, je tedy nutno konstatovat, že vybudování, údržba a provoz herního hřiště a s pískovištěm bude obec zatěžovat personálními a finančními náklady. Obec musí vyčlenit personál, aby každý den, prohlédl hřiště, zda je bezpečné, odstranil z pískoviště plachtu proti kontaminaci písku exkrementy zvířat a ptáků atd. Běžná údržba zařízení hřišť a ploch vyžaduje kvůli bezpečnosti a funkčnosti preventivní opatření. Periodicitu kontrol stanovuje norma ČSN EN 1176-7 - Zařízení dětských hřišť - část 7: Pokyny pro zřízení, kontrolu, údržbu a provoz. U veřejných dětských hřišť je povinnost kontrol na třech úrovních, tj. roční, provozní a denní (vizuální). Vizuelní kontrolou (pochůzkou) se dají zjistit nápadné zdroje nebezpečí způsobené vandalizmem, používáním nebo povětrnostními podmínkami (zlomené součásti nebo rozbité lahve). Provozní kontrolou se sleduje funkce a stabilita zařízení, zejména z hlediska jakéhokoliv opotřebení a uskutečňuje se jednou za tři měsíce. Jednou ročně se kontroluje celé zařízení včetně základů, celková úroveň bezpečnosti zařízení, základů a povrchů. Kontroly obvykle dělají specializované firmy a osoby. Když se náhodou stane úraz, zjišťuje se, zda byly splněny všechny požadavky. Výrobce musí zaručit, že jím dodané herní prvky jsou bezpečné, odpovídají daným normám. Rovněž provozovatel hřiště musí doložit, že hřiště udržuje a kontroluje. Obec samozřejmě odpovídá za škodu zdraví či majetku způsobenou na dětském hřišti. **Jestliže není v silách obce tyto požadavky na zřízení a provoz dětského hřiště/pískoviště plnit, je na místě obci doporučit nezřizovat dětské hřiště/pískoviště.**

Podmínky pro zřízení veřejného pískoviště na dětském hřišti v České republice jsou stanoveny několika právními předpisy a technickými normami:

Zákon č. 22/1997 Sb. upravuje způsob stanovování technických požadavků na výrobky, které by mohly ohrozit zdraví nebo bezpečnost osob, majetek, nebo životní prostředí.

Narizení vlády č. 173/1997 Sb. uvádí v příloze č. 2, že mezi stanovené výrobky řadíme „zařízení dětských hřišť“.

Zákon č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví, stanovuje hygienické požadavky na prostory a provoz škol, předškolních, školních zařízení, zařízení sociálně výchovné činnosti a zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc.

Vyhláška č. 238/2011 Sb. stanovuje hygienické limity písku v pískovištích venkovních hracích ploch.

Metodické doporučení Státního zdravotního ústavu č.j. CHŽP 35–112/07–10 k zajištění ochrany zdraví a zvýšení bezpečnosti dětí a mládeže na dětských a sportovních hřištích i v tělocvičnách.

Metodická informace MŠMT č.j. 24 199/2007–50 k zabezpečování provozu a údržby ve sportovních zařízeních, na dětských hřištích a v tělocvičnách.